

رسالة محمد

مدرس : حسین حیدری

دبیر مطالعات اجتماعی دبیرستان نمونه دولتی شهید مطهری

ناحیه یک کرج

با سپاس از تهیه کننده پاورپوینت :
خانم فاطمه سیل سفور

اهداف درس ۱۹ : آریایی ها و تشکیل حکومت های قدرتمند در ایران

- ۱- چگونگی مهاجرت آریایی ها به ایران را توضیح دهند.
- ۲- سه قوم بزرگ آریایی که به ایران مهاجرت کردند را نام ببرند.
- ۳- نحوه تشکیل حکومت ماد و غلبه آن ها بر دشمنانشان را شرح دهند.
- ۴- نحوه تشکیل حکومت هخامنشیان را توضیح دهند.
- ۵- اقدامات کوروش هخامنشی را بیان کنند.
- ۶- اقدامات داریوش اول را نام ببرند.
- ۷- نحوه حمله اسکندر مقدونی و شکست هخامنشیان را بیان کنند.
- ۸- چگونگی تأسیس حکومت سلوکیان را شرح دهند.
- ۹- نحوه بیرون راندن سلوکیان و تأسیس حکومت اشکانیان را توضیح دهند.
- ۱۰- چگونگی تأسیس حکومت ساسانیان و شکست آنان از مسلمانان را شرح دهند.
- ۱۱- تقسیم بندی تاریخ ایران بعد از فتح ایران توسط اعراب مسلمان را توضیح دهند.

دانش آموزان باید :

آریایی ها و تشکیل حکومت های قدرتمند در ایران

۴۰۰۰ سال پیش آریایی ها که مردمانی کوچ نشین بودند از شمال دریای خزر به تدریج به سرزمین ایران مهاجرت کردند.

سه قوم بزرگ آریایی:

پارت

پارس

ماد

شمال شرقی

جنوب

شمال غربی

مادها نخستین حکومت ایرانی

مادها در **شمال غرب ایران** به صورت پراکنده زندگی می کردند.

این پراکندگی باعث ضعف آنها و هجوم همسایه های قدرتمندشان مانند آشوری ها به آنها و غارت اموالشان می شد.

انتخاب **دیاکو (دَهِیوگَ)** به دلیل خوش رفتاری و عدالت خواهی و محبوبیت بین قبایل به عنوان **فرمانروای مادها**

انتخاب شهر هگمتانه (همدان امروزی) به پایتختی ماد

مادها به تدریج قدرتمند شدند و بر دشمنان خود غلبه کردند.

بدین ترتیب اولین حکومت قدرتمند در ایران به دست مادها پایه گذاری شد.

هگمتانه

هخامنشیان، امپراتوری قدرتمند

هخامنش رئیس یکی از قبایل مهم پارس بود.

کوروش بنیانگذار هخامنشیان از نوادگان هخامنش بود.

کوروش آخرین پادشاه مادها را در جنگی شکست داد و حکومت مادها را سرنگون کرد.

کوروش به **بابل** (عراق امروزی) و **لیدی** (ترکیه امروزی) حمله کرد و قلمرو ایران را از

خلیج فارس تا دریای مدیترانه گسترش داد.

کورش با مردم سرزمین هایی که فتح می کرد
با خردمندی و عدالت رفتار می کرد.

مورخان این موضوع را از روی منشوری که
از وی به جا مانده است دریافته اند.

استوانه کوروش بزرگ یا منشور حقوق بشر کوروش لوحی از گل پخته است که در سال ۵۳۸ پیش از میلاد به فرمان کوروش هخامنشی پادشاه و بنیانگذار سلسله هخامنشی نگاشته شده است.

این استوانه در سال ۱۲۵۸ خورشیدی / ۱۸۷۹ میلادی در نیایشگاه اسگیله (معبد مردوک، خدای بزرگ بابلی) در شهر بابل باستانی پیدا شده و در موزه بریتانیا در شهر لندن نگهداری می‌شود. این منشور یکی از بزرگترین نشانه‌های روحیه بردباری در فرهنگ ایرانی است. جنس این استوانه از گل رس است، ۲۲٫۵ سانتی‌متر طول و ۱۱ سانتی‌متر عرض دارد و دور تا دور آن ۴۵ سطر (به جز بخش‌های تخریب شده) به خط و زبان اکدی (بابلی نو) نوشته شده است.

کوروش، پس از تسخیر بابل، در بابل بر تخت پادشاهی نشست و ادیان بومی را آزاد اعلام کرد. برای جلب محبت مردم بین النهرین، مردوک که بزرگترین خدای بابل بود را به رسمیت شناخته، او را نیایش کرد و سپاس گفت. او هیچ گروه انسانی را به بردگی نگرفت و سپاهیانش را از تجاوز به مال و جان رعایا بازداشت. او تمامی کسانی را که به اسارت به بابل آورده شده بودند گرد هم آورد و منزلگاه آنها را به ایشان بازگرداند. کوروش همچنین قوم یهود را نیز از اسارت و بیگاری در بابل آزاد کرد. به دستور کوروش، شرح وقایع و دستوره‌های وی روی یک لوح استوانه‌ای سفالین نگاشته شد و در معبد مردوک قرار گرفت.

تصویر روبروی منشور کوروش

تصویر پشت منشور کوروش

بعد از کوروش معروفترین پادشاه هخامنشی **داریوش بزرگ** است.

در زمان به سلطنت رسیدن او در بیشتر قلمرو هخامنشیان شورش های زیادی شکل گرفته بود.

داریوش با شورشیان جنگید و آنها را شکست داد.

داریوش دستور داد تا نقش برجسته ای به یاد پیروزی او در جنگ با دشمنان بر روی

کوه بیستون جاری کنند.

نقش برجسته

بیستون

در زمان کوروش و داریوش قلمرو جغرافیایی هخامنشیان بیشتر کشورهای مهم آن روز را در بر می گرفته است.

هخامنشیان = نخستین امپراتوری جهانی

سلوکیان، حکومتی بیگانه

در زمان هخامنشیان **جنگ** های متعددی بین **ایران و یونان** رخ داد.

دوران ضعف هخامنشیان ← به قدرت رسیدن اسکندر مقدونی در یونان

تحریک یونانیان توسط اسکندر برای انتقام جویی از ایرانیان

شکست هخامنشیان و فتح ایران و به آتش کشیدن تخت جمشید

اسکندر علاوه بر ایران، مصر و قسمت هایی از هندوستان را تصرف کرد.

اسکندر مقدونی

سرانجام در اوج جوانی و کشورگشایی بر اثر بیماری درگذشت.

قلمرو پهناور **اسکندر** میان سردارانش تقسیم شد.

ایران به دست **سلوکوس** یکی از سرداران او افتاد. وی سلسله سلوکیان را تأسیس کرد.

ایرانیان سلوکیان را بیگانه می شمردند و به شکل های مختلف با آنان مخالفت و مبارزه می کردند.

سردیس اسکندر

سکه با نقش اسکندر

اشکانیان و بیرون راندن بیگانگان

رئیس یکی از قبایل پارت ملقب به «اشک» یا «ارشک» با هدف مقابله با سلوکیان پارتیان و دیگر اقوام ایرانی را متحد کرد.

او توانست با استفاده از اختلافات سلوکیان قسمتهایی از ایران را آزاد کند.

مورخان اشک (ارشک) را مؤسس سلسله اشکانی می دانند.

در زمان فرمانروایی **مهرداد دوم**، حکومت اشکانی به **امپراتوری قدرتمندی** تبدیل شد.

اشکانیان پس از آن به مدت چندین قرن با تمام توان در برابر هجوم سپاه نیرومند **روم ایستادند** و اجازه ندادند بار دیگر بیگانگان بر میهن ما مسلط شوند.

سکه با نقش ارشک

ساسانیان، آخرین حکومت ایران باستان

اردشیر بابکان از خاندان ساسان مؤسس این سلسله است. که بر علیه اشکانیان قیام کرد.

یکی از مهمترین پادشاهان ساسانی **شاپور اول** است.

در زمان **شاپور اول** :

وسعت قلمرو ایران بسیار زیاد شد و او توانست امپراتور روم (والریانوس) را شکست دهد.

در تنگاب فیروزآباد، نقشی
از مراسم تاجگذاری
اردشیر بابکان بنیان‌گذار
سلسله ساسانی برجای
مانده است که در آن حلقه
سلطنتی از جانب مظهر
اهورامزدا به پادشاه
ساسانی پیشکش می‌شود.

پیروزی شاپور اول

بر والریانوس

(پادشاه روم)

و زانوزدن والریانوس

در برابر شاه ایران

نقش رستم واقع در سه کیلومتری شمال غربی تخت جمشید

با حمله اعراب مسلمان و شکست ساسانیان، با قتل یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی این سلسله در سال ۶۵۱ میلادی به پایان رسید.

پہچان

